

over for en mere kritisk Undersøgelse. Den omfatter desuagtet 67 Slægter, deriblandt hele 20, der mere eller mindre er hjemmehørende i Danmark (Ahlefeldt, Castenschiold, Falkenskiold, Flindt, Green, Grubbe, Harbou, Holck, le Sage de Fontenay, Løvenstjerne, Moltke, Neergaard, Reedtz, Reventlow, Rosenørn, Schmidten, Trampe, Treschow, Waltersdorff og Wleugel). Men enkelte af de ved 1. Aarg. paapegede Mangler klæber rigtignok endnu ved den; navnlig fastholdes fremdeles det kedelige System, at kun Aarstallet, men ikke Datum for Fødsler, Brylluper og Dødsfald meddeles, og nu kan dog Forf. ikke længere her paaberaabe sig den svenske Adelskalenders Eksempel, thi den af Friherre Karl Karlsson Leijonhufvud nu paa 2. Aar udgivne fortræffelige Adelskalender giver de fulde Data. Ligesom Bogen ledsages af 16 i Guld, Sølv og Farver fint udførte Vaabenafbildninger, saaledes er der aabenbart anvendt en særlig Omhu paa de udførlige historiske Indledninger til de enkelte Slægter, hvis Forhistorie bl. a. oplyses ved fyldige Uddrag af Stamtavler. Paafaldende nok, om end maaske strengt korrekt, indledes Bogen med det svensk-norske Kongehus, der i dets Egenskab af Fyrster af Ponte Corvo henregnes til den uindførte Adel, ja Greverne af Wisborg (Prins Oscar Bernadotte med Gemalinde og deres Børn) er endog indordnede rent alfabetisk blandt de øvrige Slægter i Bogen. Men mindre vel motiveret er det, at Bogen afsluttes med en ganske uden for dens Ramme faldende Biografi af den berømte Greve Henrik Holck, især da den selv angiver sig at være et Laan fra „Dansk Biografisk Lexikon“, kun suppleret med nogle stærke Udtryk for Forf.'s Afsky for Trediveaarskrigens barbariske Krigsførelse.

T—t.

Hans Prutz, Professor i Königsberg, har udgivet de to første Bind af en *Preussische Geschichte*, Stuttgart 1900; de naar fra Brandenburgs Begyndelse til Frederik II's Tronbestigelse 1740. Forf. har for flere Tidsafsnits Vedkommende allerede tidligere offentliggjort betydelige selvstændige Studier; saaledes har han f. Eks. paavist Sammenhængen med den store Kurfyrstes højst unationale Forbindelser med Ludvig XIV.

Det foreliggende Værk giver nu en let læselig og grundig Oversigt over hele Preussens Historie; særlig er der Grund til at lægge Mærke til et Indledningsafsnit om Legenden i den preussiske Historie, der paa en glædelig Maade danner en Reaktion mod den længe eneherkende tyske Opfattelse af Hohenzollerne.

Den heftige Polemik, der for nogle Aar siden førtes i Tyskland om Syvaarskrigens Oprindelse, særlig om det Spørgsmaal, hvorvidt Krigen skyldtes offensive Planer fra Frederik II's Side, har affødt Udgivelsen af en stor Aktstykkесamling: *Preussische und österreichische Acten zur Vorgeschichte des siebenjährigen Krieges*, hv. von G. Volz und G. Küntzel (*Publicationen a. d. kgl. preuss. Staatsarchiven*, Bd. 74), Leipzig, 1899. Aktstykkerne omfatter for Preussens Vedkommende Tiden 1746—57, for Østrigs 1755—57; det bør bemærkes, at Frederiks II's Testamente af 1752, som har været et meget omstridt Punkt under Polemiken, og som delvis kendes, men som den preussiske Regering hidtil ikke har villet tillade en Udgivelse af trods stærke Opfordringer fra alle Sider, heller ikke findes trykt i dette Værk. I en længere Indledning hævder Volz det Synspunkt, at man vel ikke kan tillægge Frederik II den Hensigt at have villet give Afkald paa yderligere Erhvervelser end de ved de schlesiske Krige opnaaede, men at en rolig Afvejelse af Tidsforholdene dog afholdt ham fra offensive Planer.

Den franske Historiker A. Aulard, der ved mange Skrifter og Udgaver, særlig ogsaa ved sit Tidsskrift: *La Révolution française* har uddybet Kundskaben til Revolutionstiden, har i den seneste Tid udgivet: *Paris pendant la réaction thermidorienne et sous le directoire. Recueil et documents pour l'histoire de l'esprit public à Paris*, T. 1—3, Paris 1898—1900. Værket bestaar af en Udgave af Politirapporterne og et Uddrag af Aviserne fra den omhandlede Tid, og skønt de første ikke er helt ukendte, men allerede tidligere benyttede af Ad. Schmidt i hans bekendte Bog: *Pariser Zustände während der Revolutionszeit*, foreligger de nu først i en fuldstændig

Udgave. Der kan ikke være Tvivl om, at Værket har den største Betydning for Kundskaben til Pariserbefolkningens Stemninger og Tilstand.

Af Arth. Chuquet's her tidligere omtalte Værk: *La Jeunesse de Napoléon* er udkommet T. 3, Paris 1899. Det samler sig om Belejringen af Toulon, skildrer med Benyttelse af nye Kilder og med Kritik af Barras' Memoirer Bonapartes Andel i Sejren og viser, hvorledes han under denne Periode definitivt brød med sine korsikanske Sympatier og valgte Frankrig som sit ny Hjemland.

Antoine Guillard, Professor ved den polytekniske Højskole i Zürich, har udgivet: *L'Allemagne nouvelle et ses historiens (Niebuhr—Ranke—Mommsen—Sybel—Treitschke)*, Paris, 1900. Bogen indeholder en Karakteristik af de nævnte historiske Forfattere med den Opgave at paavise, i hvilken Grad de har været paavirket af Ideen om Preussens Førerstilling i Tyskland, og hvorledes deres Værker og Forelæsninger har fremmet Udviklingen af denne Ide. Den er derved et gennemført Angreb paa de omtalte Historikere, dog med stærke Nuancer. Svagest er Karakteristiken af Ranke, mest træffende den af Mommsen og Sybel, medens den af Treitschke ikke indeholder noget væsentligt nyt. Helt igennem findes aandfulde og interessante Bemærkninger.

Den engelske Historiker Martin Hume, der i 1898 udgav et dygtigt Arbejde: *Spain, its greatness and decay (1749—1788)*, har nu fortsat dette med: *Modern Spain 1788—1898*, London 1899 (i Samlingen: *The Story of the Nations*). Værket støtter sig for den nyere Tids Vedkommende for en Del til Forf.'s Selvoplevelser og Bekendtskab med ledende spanske Statsmænd.
